

ВИСШИ СЪДЕБЕН СЪВЕТ	
Регистрационен индекс	Дата
ВСС- 918	14-04-2022

ДО

СЪДИЙСКАТА КОЛЕГИЯ

НА ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ

Относно: Отговори на въпроси, зададени от г-жа Гяурова-Вегертседер-Директор на Български институт за правни инициативи- София.

УВАЖАЕМИ ЧЛЕНОВЕ НА СЪДИЙСКАТА КОЛЕГИЯ НА ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ,

Изпращам Ви отговор на въпросите, зададени от г-жа Гяурова-Вегертседер, в качеството ѝ на Директор на Български институт за правни инициативи- София към мен, като кандидат за заемане длъжността „Административен ръководител-Председател“ на Районен съд-Гълъбово, на осн.чл. 52, ал.2 от Наредбата за Конкурсите за магистрати и за избор на административни ръководители в органите на съдебната власт вр.чл.194а, ал.6 ЗСВ.

С уважение:

/Тодор Асенов Иванов- кандидат за заемане длъжността „Административен ръководител-Председател“ на Районен съд-Гълъбово/

ОТГОВОРИ

от Тодор Асенов Иванов- кандидат за заемане длъжността „Административен Относно: Отговори на въпроси, зададени от г-жа Гяурова- Вегертседер- Директор на Български институт за правни инициативи- София.

УВАЖАЕМИ ЧЛЕНОВЕ НА ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ,

УВАЖАЕМА Г-ЖО ВЕГЕРТСЕДЕР,

Давам следните отговори на поставените въпроси:

Въпрос №1- Какво е Вашето мнение за течащата в публичното пространство дискуссия за промени на Конституцията, в частта за съдебната власт? Какъв е релевантния начин да се чуе мнението на магистратите в този процес?

Всъщност, дискуссията в публичното пространство за промени в Конституцията, в т.ч. и в частта за съдебната власт, не е спирала от приемането на Конституцията и протича с различен интензитет, често водена от злободневни или конюнктурни мотиви.

Призивите за промяна на Конституцията, които сега се озвучават в публичното пространство са разнопосочни, не винаги аргументирани и често противоречиви, вероятно защото изразяват по-често от политически, а не експертни позиции.

Моето лично мнение по този въпрос е- обществените отношения се развиват през годините, затова е логично, да възникне необходимост от промяна на Конституцията. Изхождайки от тази позиция, законодателя е предвидил и възможностите за промяна- чрез ВНС и чрез квалифицирано мнозинство.

Считам, че промените следва да се правят не по силата на обществен натиск или поради настроения, битувачи в обществото, а поради обществена необходимост. Двигател на тези промени трябва да бъдат квалифицирани специалисти- юристи с богат професионален и академичен опит и конституционалисти. Към тях /промените/ трябва да се пристъпи след ясно формулиране на целите, които преследват и след като бъде отчетено какво ще бъде въздействието им не само в краткосрочен план, но и в едно

по-далечно бъдеще; как ще взаимодействат новоприетите норми с другите закони, какви ще бъдат противоречията, до какво ще доведе отстраняването на противоречията и др., т.е. промените са възможни, понякога - необходими, но само след огромна по обем, задълбочена и всеобхватна работа с участието и решаващо мнение на компетентни специалисти.

По втория подвъпрос- възможността магистратите да дават становище на МС и НС по законопроекти е предвидена в ЗСВ и се осъществява чрез Общи събрания на магистратите /чл. 79, ал.2, т.7 ЗСВ; чл. 85, ал.2, т.5 ЗСВ/. Друг широко използван способ е събирането на мнения от магистратите под формата на анкети и становища.

Въпрос №2- Т.н. "Реформа на съдебната карта" е в застой. Считате ли, че при евентуално нейно възобновяване, като част от нея може да бъде приложена концепцията за общностния съд.

Реформата на съдебната карта е продиктувана от необходимостта от справяне с неравномерната натовареност на съдилищата чрез тяхното реструктуриране- редуциране броя на някои нисконатоварени съдилища, чрез преминаването им към по-високонатоварените, със стремеж да не се засегне достъпа до правосъдие на гражданите и насочена към повишаване качеството на правораздаването, обезпечаване бързина при правораздаването, еднакво и точно приложение на закона спрямо всички и прилагане на закона спрямо всички.

Не крия, че не познавам детайлно концепцията за Общностния съд, а изводите при непълни факти като правило са порочни, но поставения от Вас въпрос провокира интереса ми, затова ще си позволя да изложа изградената от мен позиция, с ясното съзнание, че може да е изцяло погрешна:

Общностния съд бележи началото си през 2000-та година, когато съдия Алекс Калабрезе създава първия Общностен съдебен център, насочен към решаване на спорове от областта на семейното, наказателното, облигационното и вещното право от лица, които не са съдии и с подход, насочен към установяване причината за възникване на спора, поведението на извършителите, мотивите им и налагане на система от санкции, целящи възстановяването на вредите от нарушението/престъплението или деликта.

Намирам, че обвързването на концепцията за общностния съд със съдебната реформа крие рискове и би довела до повече въпросителни отколкото отговори и аргументите ми за това са следните:

От представянето на съдия Калабрезе пред съдилищата в Русе и Луковит, останах с впечатлението, че това е дейност по правораздаване-произнасяне за вина и определяне на санкция- от лица, които не притежават качеството на съдии /чл. 119 от Конституцията диктува, че правосъдието се осъществява от ВКС, ВАС, Апелативни, окръжни военни и районни съдилища. Такова е и моето дълбоко лично убеждение/.

Неясна за мен е и обществената необходимост от създаването на Общностни съдилища - идентични ли са обществените отношения в България с обществените отношения в Съедините щати, разкрили необходимостта от общностни съдилища и довели до тяхното създаване ; това ли е най-действиен способ за тяхното регулиране.

Позволявам си да направя аналогия с негласно действащата сред ромската общност система от правила, изпълняваща функциите на квазисъд, по силата на които правила, уважавани членове на обществото , които не са съдии, изучават генезиса на престъплението, поведението на извършителите и налагат санкции на лицата, за които се приема ,че са виновни- така нареченото „Мешере“. В известен смисъл мешерето е изключително ефективно и решенията му се приемат от общността безпрекословно, но независимо от това, нямат никаква стойност пред българските съдилища и признатото за виновно лице, се наказва и от българския съд, без значение колко сурова е било произнасянето на мешерето.

С развитието на обществено – социалните отношения в конкретната общност през последните години дейността и тежестта на решенията на мешерето практически намаляват и в някои случаи този способ за регулиране на отношенията става напълно неприложим, което сочи по-скоро на отмирането на подобни форми на регулация.

Отчитам, че общностният съд като концепция, не е и не следва да бъде с етническа обвързаност, но прибързано налагане на този модел, без дълбоко осмисляне в детайли на необходимостта и последствията от него , вероятно би довела до резултати, които по-скоро са негативни.

Въпрос №3- Проблемът с неравномерната натовареност е повсеместен и все още не е намерена формулата, чрез която да се постигне баланс между отделните съдебни райони. Какви са Вашите виждания за въвеждане на инструменти / от нормативен и организационен характер/ за постигане на по-равномерна натовареност между органите на съдебната власт и отделните магистрати.

Неравномерната натовареност е във фокуса на вниманието години наред. Действително това е наболял проблем, който често противопоставя магистратите от малките съдилища / които по правило са и по-ниско натоварени/ с магистратите от големите и съответно натоварени съдилища.

Въпроса е многостранен и „натовареност“ не всякога се припокрива със „служебна ангажираност“. Именно по тази причина, решението финансовите стимули да бъдат обвързани с натовареността, не намери пълно разбиране.

Според мен, причините , които определят натовареността могат да бъдат разделени на две големи групи:

а/ Причини, общи за всички съдебни райони.

б/ Причини, специфични за всеки отделен съдебен район.

Към първата група бих отнесъл мястото на съдилището / столица, окръжен град, голям град, курортен център, икономически център, малък град/ и неговата отдалеченост от селище, предлагащо по-добра инфраструктура и условия за живот – последното обстоятелство, често е стимул за промяна на местоживеенето към по-благоприятната локация, без да се променя местоработата или дори местообитаването; икономическата виталност на региона;

Към втората група бих отнесъл икономическата активност на населението / напр. Гълъбово е в икономически благоприятна среда, но с ниска икономическа активност на населението, което и определя по-малкия брой граждански дела спрямо селище със същите икономически параметри, но с икономически активно население- напр. Раднево/; криминогенната обстановка; демографията; културата на обитаване.

Това ми разбиране е в основата на моето убеждение, че при предприемане на общи мерки към изравняване на натовареността, които не

отчитат спецификата на всеки отделен съдебен район, постигнатия резултат ще бъде под очакванията.

Касателно моето виждане за подход, насочен към изравняване на натовареността- никога не съм бил привърженик на радикалните мерки и съм склонен да търся решения в по-умерен вариант и мека форма.

По мое мнение, не би било невъзможно да се достигне до баланс в натовареността м/у съдилищата, ако части от съдебния район на натоварено съдилище преминат към такова с по-ниска натовареност. Позволявам си да дам пример – общ. Гълъбово, граничи с община Опан. Последната включва в себе си 14 селища, отдалечена е на 24 км от Стара Загора и на 18 км от Гълъбово. Достъпът до Гълъбово за хората, обитаващи населените места в Община – Опан, е по-лесен от този до областния център гр.Стара Загора, а нивото на икономически интегритет между двете общини е висок. По мое скромно мнение, преминаването на община Опан към съдебния район на Районен съд-Гълъбово, би облекчило работата на Районен съд-Стара Загора и повишило натовареността на Районен съд -Гълъбово.

Подчертавам, че това е лична, несъгласувана позиция, която не почива на задълбочен анализ или отчитане на всички обстоятелства, които биха били взети под внимание от експерти с капацитет, възможности и информация, далеч надхвърлящи моите.

Въпрос №4- Една от широко дискутираните теми в съдийските среди е тази за възнагражденията и начина на определянето им. Какво е Вашето мнение по въпроса- смятате ли, че разликата във възнагражденията между инстанциите е прекомерна ? Необходимо ли е законово закрепване на критериите за определяне на възнагражденията на всички нива в системата, а не само на т.н. „Трима големи“?

В Закона за съдебната власт /чл.218, ал.1 и 2 от ЗСВ/ е уреден начина на формиране на възнагражденията на най-ниското и най-високото ниво в съдебната система.

Мисля, че възнаграждението следва да бъде съответно на професионалната квалификация, опита, ранга и инстанционното ниво.

Смятам, че ако липсва разлика във възнагражденията на отделните нива, или тя бъде пренебрежимо малка, това би било в ущърб на съдебната

система - размерът на възнаграждението е един от стимулите за кариерно развитие. Ако няма разлика във възнагражденията, или тя е незначителна, мнозинство способни магистрати не биха се решили /не биха имали стимул/ да напуснат зоната си на комфорт в търсене на кариерно израстване към по-високо ниво и по този начин би се занижила конкуренцията, респ. качеството на по-горното ниво, а от там в дългосрочен план и на всички нива в системата.

Въпрос № 5 - Какво е мнението Ви за Единната Информационна Система на Съдилищата?

Впечатленията ми от ЕИСС са опосредствени през призмата на информация от магистрати и служители, споделили опита си с мен - мненията варират от пълно одобрение, до критичност към възможностите за обективно отразяване на натовареността.

С разрешение на и.ф. Административен ръководител на Районен съд - Гълъбово, ми бяха демонстрирани функционалностите на ЕИСС в тестови режим. Бях запознат с процесите и модулите – от инициращия документ, до вписване на крайния съдебен акт. На базата на този опит /съзнавайки ясно ограничения му обхват/ не бих могъл да дам категорично становище, а само да изразя мнението си, че в значителна степен затрудненията при работа със системата произтичат по-скоро от неопитност на ползвателя, а не поради несъвършенства на програмния продукт. А несъвършенствата, доколкото съществуват такива, с практиката и с регистрацията им могат да бъдат отстранявани.

Въпрос №6 - Съдийската колегия на ВСС прие концепция за въвеждане на задължителна медиация по някои видове дела. Какво е мнението Ви за медиацията, като алтернативен способ за решаване на спорове.

Аз приветствам въвеждането на задължителна медиация по някои видове дела. На първо място това е улеснение за гражданите, които ще си спестят държавни такси, разноски и време. Моите лични наблюдения сочат също така, че не всички правни спорове между страните се дължат на непреодолими противоречия, които изискват намесата на съдебен орган.

Напротив - голяма част от делата се дължат на неразбиране позицията на противната страна.

Въпреки че мнозина граждани ще чуят думата медиация за първи път, в момента, в който ще трябва задължително да минат през този процес, медиацията не е екзотична новост. Още по времето, когато работех като адвокат, бяха направени стъпки за запознаване на гражданите с този способ за решаване на гражданските спорове - бяха организирани курсове за медиатори, беше проведена и широка информационна кампания. Самият аз участвах в няколко радиопредавания, съвместно с г-жа Севдалина Александрова.

За мое разочарование, въпреки очевидните предимства на този способ и обстоятелството, че страните са уведомявани от съда, че спорът може да бъде решен и чрез медиация, въпреки обстоятелството, че гражданите биха спестили средства и време, а съдът би се разтоварил, медиацията не получи очакваната от мен обществена подкрепа и не намери широко приемане и съответното приложение.

Може би, въвеждането на задължителна медиация е онзи необходим импулс, който ще разчупи консерватизма, ще разшири кръгозора и ще мотивира гражданите да излязат от коловоза на рутината и потърсят решаване на проблемите си по един по-лесен, икономичен и бърз начин.

Наред с това, смятам, че на стъпката направена от страна на ВСС, следва да се отговори подобаващо от страна на медиаторите, като се предприемат действия по структурирането на медиаторите по подобие на адвокатските колегии /за да се избегне упражняване на занятието от неподготвени лица, лошата практика и се създаде възможност за налагане дисциплинарни наказания на медиатори, които нарушават принципите на непристрастност и неактивност/, да се изготвят списъци с обучени и подготвени медиатори и т.н.

Нещо повече, доколкото медиацията се провежда при строги правила, специален алгоритъм и има изисквания дори за местоположението/позицията/ на медиатора и всяка от страните, намирам, че трябва да бъдат оборудвани помещения, в които да се провеждат срещите.

Това, разбира се, са технически въпроси и решаването им е в полето на медиаторите и законодателя.

Въпрос №7 - На стр.18 от концепцията си, като мярка за постигане на целта „Повишаване на общественото доверие“ посочвате „...създаване на контакти и поддържане на активна комуникация с неправителствени организации, работещи в областта на правораздаването“. Как си представяте на практика едно такова взаимодействие с граждански организации? Бихте ли работили с БИПИ?

Отделям специално място в концепцията си за работата с неправителствените организации, защото съзнавам колко важен е този сегмент както за гражданите, така и за органите на правораздаването.

Дългогодишният ми опит в различни звена на правоприлагащите органи ме доведе до разбирането, че основна причина за критика и недоволство от страна на гражданите към съдебната система е неразбирането, непознаването на правилата за работа и възможностите на съдебната система, липсата на информация и сравнително ограничената правна култура.

Преодоляването на тези проблеми би било много трудно, ако не и невъзможно, без активното участие на неправителствените организации.

Ще си позволя да направя препратка към обсъдения малко по-горе въпрос за медиацията - уверен съм, че при съдействие от страна на неправителствените организации, смисълът на този алтернативен и ефективен способ за решаване на спорове би достигнал много по-бързо до гражданите и би се превърнал в желана и удобна възможност за намиране на решение по множество спорове.

Формите на взаимодействие с неправителствените организации не могат да бъдат лимитирани, но като част от тях бих посочил - комуникация чрез интернет-страницата на съда, участие в съвместни форуми, участия както в инициативи на неправителствените организации, така и на такива, организирани от съда - напр. „Открити врати“ и др.

Запознат съм с някои от инициативите на БИПИ и бих приел такова сътрудничество като полезно и насочено към постигане на общата цел за по-успешно и ефективно правораздаване и постигане на по-високи нива на доверие у гражданите в правосъдната система като цяло.

Пред скоби от всичко казано, бих искал да подчертая - никаква форма на сътрудничество с неправителствени или правителствени организации, не може и не следва да се поставя пред независимостта на съда/магистрата.

Сътрудничеството касае принципни, а не конкретни въпроси по дела.

Сътрудничество означава откритост, прозрачност, двупосочна връзка, разбиране и добронамереност.

Сътрудничеството е форма на взаимодействие, което изключва оказването на натиск под каквато и да било форма или създаване лостове за влияние.

Въпрос №8 - В мотивацията си за ръководна административна длъжност казвате, че това е едновременно „...сериозно лично предизвикателство, свързано с възможността да надграждам възможностите си“ и „кариерно развитие“. А каква е мотивацията Ви от прокурор да станете съдия?

Същата, която ме води през целия ми досегашен кариерен път- през разследващ полицаи и адвокат, до прокурор- нови знания, разширяване професионалните хоризонти и личностно развитие.

Въпрос №9 – В концепцията си, както и на ОС на Районен съд - Казанлък подчертавате, че при проведените предходни процедури за поста административен ръководител на Районен съд-Гълъбово, не са се явили кандидати, както и че съдът има кадрови проблеми - в момента там правораздават командировани съдии. Какво смятате, че трябва да се промени в института на командироването, за да не се стига до подобна ситуация?

Правилата за командироване на магистрати не веднъж са били обект на дискусия, но в конкретния случай нямат пряко отношение, нито към кадровата необезпеченост на Районния съд в гр.Гълъбово, нито към обстоятелството, че правораздаването се извършва само от командировани съдии.

В конкретния случай в Районен съд-Гълъбово има правораздаване единствено благодарение на командированите съдии.

Смятам, че не съществува реален проблем, когато са налице разнообразни регламентирани възможности /каквото е института на командироването/ за осъществяване на правосъдие. Когато няма такава възможност, реални и важни проблеми могат да останат без решение.

Проблемите възникват единствено в прилагането на предвидените способности, а това следва да се решава не с елиминиране на възможности, а с контрол по прилагането им.

14.04.2022г.

С уважение

/Тодор Асенов Иванов- кандидат за заемане длъжността „Административен ръководител-Председател“ на Районен съд-Гълъбово/